

Az erőszak kirekesztése

Románia tíz éve a leszerelési bizottság tagja, s az ország általános külpolitikai vonalvezetésének megfelelő diplomáciai tevékenysége e téren is világszerte méltányolt; az évtized során számos román javaslat, hozzájárulás keltett elismerést. A román diplomácia akciói — az ország jól felfogott érdekeinek szem előtt tartásával — a kis és közepes nagyságrendű államok érdekeinek és ezzel a nemzetközi törvényesség és erkölcs követelményeinek hangoztatásával végső soron félreismerhetetlenül arra irányultak, hogy a leszerelési tárgyalások eddigi részeredményei most már általánosodva váljanak hatékonyvá. Az általános, a mindenre és minden államra kiterjedő leszerelés a nagy cél, amelytől eltérve a részintézkedések sem értelmezhető meggyugtató módon.

Nicolae Ceaușescu elvtárs a Román Kommunista Párt megalakulásának 50. évfordulóján tartott beszédében Románia külpolitikája — a román nép érdekeinek, a jelenkori társadalom fejlődési követelményeinek kifejezője című fejezetében nyomatékkal szól a leszerelés problémáiról: „Korunkban az emberiség egyik legégetőbb törekvése az általános leszerelés és mindenekelőtt a nukleáris leszerelés megvalósítása. Olyan körülmények között, amikor a fegyverkezési verseny súlyosan nehezedik a népek életére, amikor a világon a klasszikus fegyverekből és az atomfegyverekből óriási készletek gyűltek és gyűlnek fel, amikor a nukleáris technika tökéletesebbé folytán sebezhetővé válik a földkerekség bármely övezete, s így veszély fenyegeti az egész emberi civilizációt, a leszerelésért folytatott küzdelem parancsoló szükségességként jelentkezik.“

Románia küldöttsége számtalan alkalommal, s nemcsak a leszerelés közvetlen fórumán, a Bizottságban, hanem a Világszervezet közgyűlési szószerkén is a legfőbb pontok köré csoportosította állásfoglalását:

- a Bizottság munkájában vegyenek részt az összes érdekelt államok;
- térjenek rá a vitákról a konkrét intézkedésekre;
- helyezték előtérbe a leszerelési problémák összességét;
- az atomfegyverkezési hajszát felszámolása;
- intézkedések nem-nukleáris téren;
- az összes államok katonai költségvetésének befagyasztása és csökkentése;
- atommentes övezetek kialakítása a világ különböző térségeiben, megfelelő biztonsági garanciák mellett (a Balkán-félszigeten is);
- a föld alatti nukleáris kísérletek beszüntetése;
- a katonai célú hasadóanyagok gyártásának felfüggesztése és az ilyen anyagok békés hasznosítása;
- a nukleáris energia békés felhasználása az összes államok által;
- a nukleáris fegyverek készleteinek és a célba juttató eszközöknek a fokozatos csökkentése és teljes felszámolása.

A cél világos: kirekeszteni az erőszakot, főként annak legdurvább formáját, a fegyveres erőt, a nemzetek kapcsolataiból.

Miként Nicolae Ceaușescu elvtárs a párt megalakulásának 50. évfordulóján mondott előadói beszédében leszögezte: „Véleményünk szerint itt az ideje annak, hogy a leszereléssel kapcsolatos általános megbeszélésekről rátérjenek a konkrét intézkedésekre. Igen hasznos lenne még egyes részleges intézkedések foganatosítása is, mint például a más államok területén levő katonai támaszpontok megszüntetése, a csapatok visszavonása a nemzeti területre, a katonai kiadások csökkentése és más olyan intézkedések, amelyek kedvező feltételeket biztosítanak az Eszakatlanti Paktum s ezzel egyidejűleg a Varsói Szerződés, valamennyi katonai

tömb megszüntetésére. A népek, amelyek az óriási hadikiadások terhét viselik, s amelyek egy újabb világégés esetén felmérhetetlen vérdózatra kényszerülnének, határozott lépéseket követelnek a leszerelés irányában, amíg nem túl késő. Tudjuk, hogy vannak olyan erők, amelyek a leszerelés perspektívájában szűk érdekeik veszélyeztetését látják. Eppen ezért szükséges, hogy a közvélemény, mindazok, akik meg akarják védeni életüket, felemeljék szavukat és határozottan cselekedjenek a leszerelés megvalósításáért, a nukleáris fegyverek megsemmisítéséért és törvényen kívül helyezéséért. Nem várható, hogy az emberiség e létfontosságú problémáit kizárólag a tárgyalóasztalnál oldják meg; a tömegeknek küzdeniük kell, hogy saját erejükkel megvédjék életüket és biztonságukat, az emberi civilizáció fejlődési távlatait. Csakis a tömegek kényszeríthetik ki a leszerelést, s csakis a tömegek fogják megvalósítani a leszerelést. Úgy véljük, hogy valamennyi nép, az összes békeszerető országok, az összes haladó társadalmi erők elsőrendű kötelessége határozottsággal cselekedni a nemzetek közötti gyümölcsöző együttműködés légkörének megteremtéséért, azért, hogy a nemzetközi életből eltávolítsuk az agressziótól való félelmet szülő összes tényezőket."

1945–1970

A második világháborút követő leszerelési tárgyalások kronológiája

1945

AZ ENSZ Alapokmánya leszögezi: a Világszervezetet a szerződő államok azzal az elhatározással hozták létre, hogy megmentik a jövő nemzedékét a háború borzalmaitól; a Közgyűlés megvizsgálhatja a béke fenntartására és a nemzetközi biztonságra vonatkozó általános elveket, beleértve a leszerelést, illetve a fegyverkezés szabályozását, s az ilyen elvekkel kapcsolatban a tagállamoknak vagy a Biztonsági Tanács tagjainak ajánlásokat tehet.

1946

A Közgyűlés 1. számú határozata az atomfegyverrel foglalkozik és a tömegpusztító fegyverek kiküszöbölésének szükségességére hivatkozik. Az ENSZ-Közgyűlés első ülészsaka elhatározza egy bizottság felállítását az atomenergia ellenőrzésére (Atomic Energy Commission).

A Közgyűlés egyhangú határozattal kimondja a leszerelés és az atomfegyverek eltiltásának szükségességét. A dokumentum előírja az atomfegyver kiküszöbölésének szükségességét a nemzeti arzenálból.

1947

A Biztonsági Tanács elhatározza egy, a konvencionális fegyverekkel foglalkozó Bizottság megalakítását. Ettől kezdve — egy ideig — a konvencionális fegyverzet kérdését az atomfegyverek problémájával párhuzamosan tárgyalják.

1948

A Szovjetunió az ENSZ-Közgyűlés III. ülészsaka elé javaslatot terjeszt, s az atomfegyver és más természetű fegyverek csökkentése egyidejűségének elvét hangsúlyozza.

1949

A Közgyűlés a fegyverkezésre vonatkozó adatok közzétételéről és verifikálásáról szóló határozatot hoz. A Szovjetunió másik négy állammal egyetemben elhatározat ellen szavaz, arra hivatkozván, hogy a fegyverzetek korlátozását nem az adatok bejelentése mozdítja elő.

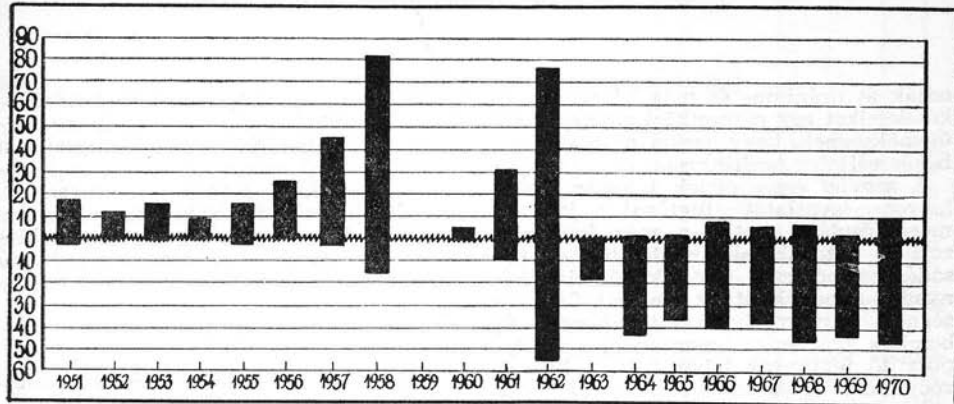
A Szovjetunió első atombomba-kísérlete. Megszűnik az Egyesült Államok atommonopóliuma.

1950

A koreai háború kitörésének éve.

A Szovjetunió javasolja a háborús propaganda elítélését, az atomfegyverek beültetését, a nagyhatalmak fegyveres erőinek csökkentését. Megalakul a tizenkét tagú leszerelési bizottság a fegyverkezés kérdéseinek megvizsgálására (összetétele azonos a Biztonsági Tanácséval, de Kanada is részt vesz benne).

A tizenkét tagú bizottságnak a Közgyűlés VI. ülészsaka elé kellett terjesztenie konkrét ajánlásait. Két fontosabb

A függőleges oszlopok a világszerte végrehajtott kísérleti atomrobbantások számát, a hullámos zérus-vonal feletti a légkörben, a vonal alatti pedig a föld alatti és víz alatt végrehajtott robbantások évi átlagát jelzik. A grafikon 1951-től 1970. július 15-ig szemlélteti az adatokat. Kiderül belőle, hogy a légkörben végzett atomrobbantások 1963-ig, a Moszkvai Egyezmény megkötéséig voltak túlsúlyban. Ezután viszont növekszik a föld alatti robbantások száma. 1945-től 1963-ig 503 atomfegyver-kísérletet hajtottak végre, 1963-tól 1970 júliusáig 319-et. Az említett időközben tehát összesen 812 kísérletre került sor. Látható, hogy a föld alatti robbantások száma emelkedő irányzatú.

határozati javaslat született. Az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország szorgalmazta egy egységes leszerelési bizottság megalakítását, mindenfajta fegyverzet számbavételének szükségességét, minden katonai erő és minden fegyverzet arányos csökkentését; az atomfegyverek betiltását és nemzetközi ellenőrzését (a Baruch-tervnek megfelelően).

A Szovjetunió azt javasolta, hogy a Közgyűlés szervezzon világértelmezletet a leszerelés ügyében, s gyakorlati intézkedéseket javasolt az atomfegyver betiltásáért.

A szovjet küldöttség a Baruch-tervet elutasította, mert megítélése szerint a terv azt célozta, hogy a nemzetközi béke fenntartásáért felelős Biztonsági Tanács helyett a Közgyűlés rendszerében létesítendő hatóság kezébe adják az atomenergia problémáját, ami az atomenergia ellenőrzését akkor még az Egyesült Államok monopóliumává tehetné volna.

1951

Létrejön egy leszerelési bizottság, de csak 1952-ben kezdi meg tevékenységét.

1952

Az ENSZ Közgyűlése határozatot fogad el a következő leszerelési tárgyalások irányelveiről. A leszerelési bizottságban a nyugati hatalmak a katonai értesülések hozzáférhetőségére, a Szovjetunió viszont az atomfegyverek betiltására he-

lyezi a hangsúlyt. V. A. Zorin szovjet diplomata az eltérés lényegét a következőképpen értelmezte: „A haderők csökkentésére vonatkozó javaslat, elszigetelten az atomfegyver betiltásától, abban az időszakban a Szovjetuniót a nyugati hatalmakkal szemben hátrányos helyzetbe hozta volna, elfogadása ártott volna a Szovjetunió biztonságának. Noha 1952-ben az Egyesült Államok végképp elvesztette az atomfegyver monopóliumát, még mindig voltak bizonyos előnyei, minthogy a Szovjetunió előtt kezdte meg a gyártást. E feltételek közepette a Szovjetunió nem fogadhatta el, hogy haderőinek színvonalára egyenlővé váljék az Egyesült Államokéval.“

Októberben Nagy-Britannia felrobbantja első atombombáját.

Novemberben az első hidrogénbomba robbantása (Egyesült Államok).

1953

Újabb szovjet javaslatok: az atom- és a hidrogénfegyverek, valamint más tömegpusztító fegyverek feltétel nélküli betiltása; a nagyhatalmak haderőinek egyharmaddal való csökkentése; a más államok területén levő katonai támaszpontok felszámolása.

A koreai fegyverszünet után a légkör kedvezőbbé válik a leszerelési problémákat illetően is.

Dwight Eisenhower, az Egyesült Államok elnöke az ENSZ Közgyűlése elé terjeszti az Atoms for Peace elnevezésű tervét. Elgondolása: az érdekelt államok

adják át uránium- és más hasadóanyag-készleteiket egy nemzetközi atomenergia-ügynökségnek, hogy ezeket az emberiség békes céljaira fordíthassák.

A szovjet észrevételek lényege Eisenhower javaslatát illetően: a javaslat megvalósulása esetén a már felhalmozott és a továbbiakban előállítandó hasadóanyagból csak egy jelentéktelen hányadot adnának át az említett ügynökségnek. A nagyobb részt továbbra is új bombák gyártására használnák, a tömegpusztító fegyverek tehát tovább halmozódnának, és semmi sem akadályozná újabb típusok előállítását.

Augusztusban a Szovjetunió végrehajtja az első kísérleti hidrogénbomba-robbantást.

1954

Dzsavaharlal Nehru, India miniszterelnöke az atomkísérletek felfüggesztését javasolja.

Londonban megtartja első ülését a leszerelési bizottság Kanada, Franciaország, Anglia, a Szovjetunió és az Egyesült Államok képviselőiből álló albizottsága.

Az ENSZ Közgyűlése nemzetközi atomenergia-ügynökség megalakítását ajánlja, s javasolja nemzetközi tudományos értekezlet összehívását az atomenergia békes felhasználásáért.

1955

Az afro-ázsiai államok bandungi értekezlete felszólítja az összes atom- és term nukleáris fegyverekkel bíró hatalmakat, hogy szüntessék be a fegyverek gyártását.

Júliusban Genfben sor kerül a Szovjetunió, az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország kormányfőinek csúcsertekezletére. A leszereléssel kapcsolatban négy tervet terjesztenek elő.

A szovjet terv előírja a fegyverzetek csökkentését, az atomfegyverek betiltását és az utóbbi tilalom ellenőrzését.

A francia terv értelmében a katonai célokra rendelt összegeket a fejlődésben elmaradt országok megsegélyezésére kellett volna fordítani.

Az amerikai javaslat előírta a kölcsönös légi ellenőrzést az Egyesült Államok és a Szovjetunió viszonylatában (légi felvételek).

A csúcsertekezlet elfogadott egy dokumentumot a leszerelésről (*A négy hatalom kormányfőinek iránylevei a külügy-*

miniszterek számára); az ENSZ-Közgyűlés X. ülésszaka munkálatainak megnyitására azonban már nem érvényesül „a genfi szellem”, ami hatással van a leszerelési tárgyalások további menetére.

India kormányának kezdeményezésére az ENSZ-Közgyűlés elfogad egy a nukleáris robbantások felfüggesztését sürgető határozatot.

1956

Több, hatásaiban a leszerelés problémáját is érintő nemzetközi válság éve.

Bulgariya szovjet kormányfő Eisenhower amerikai elnökhöz intézett levelében egyezményt javasol az atom- és hidrogénkísérletek végleges betiltására.

A szovjet kormány nyilatkozatot tesz közzé a leszerelés és a nemzetközi feszültség enyhítésének kérdéséről. Késznek mutatkozik az amerikaiak javasolta légi fényképezés elfogadására a NATO, illetve a Varsói Szerződés csapatai választóvonalától 800 kilométerre nyugatra és keletre. Továbbá a külföldi katonai támaszpontok felszámolását javasolja, a NATO és a Varsói Szerződés más államok területén állomásozó csapatainak visszavonását.

Grigore Preoteasa külügyminiszter az ENSZ plénümán kifejti Románia álláspontját a leszerelés kérdésében.

1957

Lengyelország közli, hogy eltiltja atomfegyverek tárolását területén, ha mindkét német állam hasonló tilalmat vállal (Rapacki-terv). A terv később közép-európai viszonylatú, más országokat is érintő javaslatokkal bővül.

Az ENSZ Közgyűlése a leszerelési bizottság tagjainak számát 11-ről 21-re emeli, ami lehetővé teszi több kis és közepes nagyságrendű állam részvételét.

A Szovjetunió javasolja, hogy a három nukleáris hatalom (a Szovjetunió, az Egyesült Államok, Anglia) 1958. január 1-től szüntessen meg mindenfajta kísérletet az atom- és hidrogénfegyverekkel.

Májusban Nagy-Britannia is végrehajtja első sikeres hidrogénbomba-kísérletét.

1958

Genfi háromhatalmi értekezlet (Nagy-Britannia, Szovjetunió, Egyesült Államok) a nukleáris fegyverkísérletek megszüntetéséről (e vonatkozásban — részle-

ges — eredmény majd csak 1963-ban szü-
letik). Az év folyamán Genfben még két
szakértői bizottság tárgyal: megvitatják
a nukleáris kísérletek detektálásának le-
hetőségeit, valamint a meglepetésszerű
támadások megelőzésének módozatait.
Elkészül a *Szakértői jelentés a nukleáris
kísérletek megszüntetéséről esetleg létre-
jövő egyezmény megsértését ellenőrző
módszerek tanulmányozásáról*.

1959

A Szovjetunió, az Egyesült Államok,
Anglia és Franciaország külügyminiszte-
reinek értekezlete elhatározza egy újabb,
tíztagú leszerelési bizottság létrehozását
(a négy nagyhatalom mellett a következő
országok képviselőinek részvételével: Bul-
gária, Csehszlovákia, Kanada, Lengyelor-
szág, Olaszország, Románia). Az ENSZ
Közgyűlése egyhangú határozattal ki-
mondja, hogy az általános és teljes le-
szerelést a világ legfontosabb kérdésének
tekinti.

Anglia, majd a Szovjetunió terjeszt
elő leszerelési tervet.

A szovjet terv három szakaszban négy
év alatt megvalósítandó általános és tel-
jes leszerelést irányoz elő (a javaslatok
között szerepelt a kötelező katonai szol-
gálat, a hadügyminisztériumok, a nagy-
vezérkarok felszámolása).

Az angol tervben is érvényesültek ha-
sonló tendenciák.

A nézetkülönbségek ismét az ellenőr-
zés módját illetően nyilvánulnak meg.

Az ENSZ Közgyűlése a tízes bizottság
elő utalja az általános leszerelésre vo-
natkozó javaslatokat, s az Ír Köztársaság
egy javaslata alapján határozatot hoz
a nukleáris fegyverek terjedésének meg-
akadályozásával kapcsolatban.

De Gaulle bejelenti a francia atom-
űtőerő létrehozására irányuló szándékot.

Húsz állam aláír egy egyezményt,
amely tiltja katonai támaszpontok létesít-
ését és nukleáris kísérletek végrehajtá-
sát a Déli-sarkon.

1960

Februárban Franciaország felrobbantja
első atombombáját.

Hét afrikai állam az ENSZ-ben java-
solja, hogy tiltsák el a nukleáris és raké-
tával végrehajtott kísérleteket Afriká-
ban, s e földrészen ne engedélyezzék
nukleáris támaszpontok létesítését.

A tizhatalmi leszerelési értekezlet
munkájában nem mutatkozik előrehala-
adás.

1961

Hosszas szovjet—amerikai tárgyalások
után közzéteszik a Zorin—McCloy elneve-
zésű közös szovjet—amerikai nyilatkozat-
ot, amelyben az általános és teljes le-
szerelés elvének elfogadásával hangsú-
lyozzák, hogy csak az állampolgárok biz-
tonságát elősegítő és az ENSZ békefenntar-
tó hivatása által megkívánt fegyveres
erők fenntartását tartják indokoltnak.

Az ENSZ-Közgyűlés egyhangú határo-
zata a tizhatalmi bizottság kibővítéséről,
tizennyolchatalmi leszerelési bizottság
létrehozásáról. Tagok: Amerikai Egyesült
Államok, Brazília, Bulgária, Burma,
Csehszlovákia, Egyesült Arab Köztársas-
ság, Etiópia, Franciaország, India, Ka-
nada, Lengyelország, Mexikó, Nagy-Bri-
tannia, Nigéria, Olaszország, Románia
Svédország, Szovjetunió. Az elgondolás
az volt, hogy öt tőkés és öt szocialista
ország mellett nyolc, ún. el nem kötele-
zett állam is részt vegyen a bizottság
munkájában.

1962

A tizennyolchatalmi értekezlet Genfben
megkezdi munkáját. Franciaország kije-
lenti, hogy nem vesz részt a bizottság
munkájában.

A genfi bizottság albizottságot létesít
(Nagy-Britannia, Egyesült Államok, Szov-
jetunió) a nukleáris kísérletek felfüggesz-
tésére vonatkozó tárgyalások folytatá-
sára.

1963

Augusztus 5-én aláírják a részleges
atomcsend-egyezményt, amely tilalom alá
helyezi a levegőben, a kozmikus térség-
ben és a víz alatt végzett nukleáris kí-
sérleteket. 1966-ig összesen 113 ország
csatlakozott az egyezményhez. Két nukle-
áris hatalom — Franciaország és Kína —
nem írta alá.

Az ENSZ Közgyűlése határozatot fogad
el a Szovjetunió és az Egyesült Államok
azon elhatározásával kapcsolatban, hogy
nem helyeznek el nukleáris vagy más
tömegpusztító fegyvert a kozmikus tér-
ben.

A Közgyűlés azt ajánlja a latin-ame-
rikai államoknak, hogy Latin-Amerikát
nyilvánítsák atommentes övezetté. Len-
gyelország európai atommentes-övezet
létrehozását javasolja: (az ún. Gomulka-

terv vagy „a Közép-Európában levő atomfegyverek befagyasztására irányuló terv“).

1964

Októberben Kína végrehajtja első kísérleti atombomba-robbantását.

Ceylon bejelenti, hogy területén nem engedélyezi nukleáris fegyverek tárolását.

Az Egyesült Államok újabb javaslatai a tizennyolchatalmi leszerelési értekezlet előtt (a védelmi és támadó jellegű hordozórakéták számának befagyasztása; a hasadóanyagok termelésének ellenőrzése; megfigyelőállomás-rendszer kiépítése; a véletlen folytán kirobbanható háború veszélyének megelőzése).

A Szovjetunió újabb javaslatainak főbb pontjai: a fegyverkezési verseny beszüntetése, a nemzetközi feszültség enyhítése; a haderők létszámának csökkentése; atommentes övezetek létesítése; a meglepetésszerű támadás megelőzésére hivatott intézkedések; az idegen csapatok kivonása más államok területéről.

1965

A Szovjetunió az általános és teljes leszerelésre vonatkozó újabb javaslatokat terjeszt a tizennyolchatalmi értekezlet elé. Az Egyesült Államok küldöttsége szintén új javaslatokat terjeszt elő.

Svédország nemzetközi együttműködést javasol a nukleáris robbantások felderítésére vonatkozó adatok kicserélésére. A bizottság nyolc el nem kötelezett országának küldöttségei a nukleáris fegyverek továbbterjedésének megakadályozását célzó javaslatot terjeszt elő.

A Kínai Népköztársaság kormánya nyilatkozatot tesz közzé, amelyben ünnepélyesen javasolja a földkeresség országai magas szintű értekezletének összehívását a nukleáris fegyverek teljes betiltása és totális megsemmisítése problémájának megvitatására.

Afrikai államok kezdeményezése nyomán az ENSZ Közgyűlése jóváhagyja az Afrika atommentesítésére vonatkozó javaslatot.

1966

Az ENSZ Közgyűlése elfogad egy határozatot, amely szerint a tagállamok kormányai tartózkodnak az olyan cselek-

ményektől, amelyek akadályt gördítenének a nukleáris fegyverek terjedését megakadályozni hivatott egyezmény útjába. Megszavazzák az „atomsorompó-egyezmény“-re vonatkozó határozatot is.

1967

Moszkvában, Londonban és Washingtonban aláírják azt az egyezményt, amely tiltja nukleáris fegyverek felhasználását a kozmikus térségben.

Mexico Cityben az érdekelt kormányok képviselői aláírják a Latin-Amerikát atommentes övezetté nyilvánító egyezményt.

Augusztus 24-én az Egyesült Államok és a Szovjetunió küldöttségei a tizennyolchatalmi leszerelési értekezleten külön-külön, de azonos szövegű javaslatot terjesztenek elő az atomsorompó-szerződésre vonatkozólag. Ezzel kapcsolatban október 19-én a román küldöttség is változtatásokat és kiegészítéseket javasol.

Málta az ENSZ Közgyűlésében határozati javaslatot terjeszt elő a vegyi és biológiai fegyverek betiltásáról.

1968

A Szovjetunió és az Egyesült Államok azonos szövegű javaslatot terjeszt a tizennyolchatalmi értekezlet elé az atomsorompó-egyezmény ügyében. A román küldöttség módosító javaslatokat nyújt be; a javaslat egyes pontjait figyelembe veszik az egyezmény végleges megszövegezésékor.

Július 1-én Moszkvában, Washingtonban és Londonban megkezdődik az egyezmény aláírása.

A tizennyolchatalmi leszerelési értekezlet nyolc el nem kötelezett országa mindenfajta nukleáris kísérlet felfüggesztését sürgető memorandumot terjeszt elő.

Augusztus 29-én Genfben megnyílik 92, atomfegyverrel nem rendelkező ország értekezlete. Megfigyelőként részt vesz négy atomfegyverrel rendelkező nagyhatalom is.

Az ENSZ Közgyűlése a nukleáris fegyverrel nem rendelkező országok értekezletének javaslata nyomán határozatot hoz, amelyben ajánlja, hogy a Szovjetunió és az Egyesült Államok minél hamarabb kezdjen tárgyalásokat a stratégiai hordozórakéták számának korlátozásáról.

1969

A tizennyolchatalmi leszerelési bizottság kibővül. Munkálataiban a továbbiakban részt vesz a Mongol Népköztársaság, Japán, Argentína, Jugoszlávia, Hollandia, Magyarország, Marokkó és Pakisztán.

A Szovjetunió és az Egyesült Államok közös javaslatot terjeszt a genfi leszerelési bizottság elé: célja eltüntetni a nukleáris fegyverek vagy más tömegpusztító eszközök elhelyezését a tengerfenéken.

November 17-én Helsinkiben a Szovjetunió és az Egyesült Államok között

megkezdődnek a stratégiai fegyverek korlátozására vonatkozó tárgyalások (SALT).

1970

Március 5-én a román küldöttség átfogó leszerelési javaslatot terjeszt a genfi leszerelési bizottság elé.

Áprilisban Bécsben, majd novemberben újra Helsinkiben folytatódnak a SALT-tárgyalások.

Lantos László összeállítása

Baász Imre: Gyűjtőgató